

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติระเบียบแบบแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้กำหนดการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยได้แบ่งระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (การปกครองท้องถิ่นไทย, 2543 : 82)

องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเป็นองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นใหม่ แต่มีความหมายต่อวิถีชีวิต การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานของชุมชนที่สำคัญขององค์กรหนึ่ง จากบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองที่จะต้องปฏิบัติ ทั้งในเรื่องพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและอื่นๆ จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานของประเทศอย่างแท้จริง โดยเป็นไปตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นได้มีการบริหารแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเองตามอำนาจหน้าที่ มีอิสระในการตัดสินใจในท้องถิ่นตนเอง ตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย คือ ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนเข้ามาบริหารในท้องถิ่นของตนเองโดยจัดให้มีการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าไปเป็นตัวแทน ในการปกครองตนเอง มีสภาองค์กรท้องถิ่น มีเขตพื้นที่ในการบริหารงานและรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ มีสภาพเป็นนิติบุคคล (Juridic Person) เพื่อผลสมบูรณ์ตามกฎหมายในการปกครองตนเอง มีรายได้ (Revenue) มีอำนาจในการจัดหางบประมาณ (Budget) และมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy) แต่ยังคงอยู่ในการควบคุมและกำกับดูแลของรัฐ (ประธาน คณะนิติศาสตร์, 2537 : 7-9) ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบล มีความเป็นอิสระในการบริหารมากยิ่งขึ้น ยังผลให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถระดมพลังทั้งด้านความคิด ความร่วมมือ มาช่วยกำหนดแนวคิดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่น โดยผ่านทาง การเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นของตนเองในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้น้องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งใหม่นี้ จึงต้องมีความรับผิดชอบที่สูงมาก อย่างไรก็ตามภาพลักษณ์ของการปกครองท้องถิ่นยังถูกมองว่ามีการทุจริตและคอร์รัปชันในกลุ่มของข้าราชการและข้าราชการการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเกิดขึ้น ้องค์การ

บริหารส่วนตำบลจึงเป็นหน่วยงานแรกที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว โดยถูกมองว่าเป็นจุดเริ่มต้นของวงจรการเมืองที่เลวร้ายและต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อนำไปสู่การสร้างฐานรากความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวทางแก้ไข ในรูปกระบวนการปฏิรูปการเมือง การปฏิรูปเศรษฐกิจ การปฏิรูปการศึกษา สังคมและวัฒนธรรม โดยใช้กลไกภาครัฐเป็นส่วนเชื่อมทั้ง 3 ส่วนเข้าด้วยกัน คือ ประชาสังคม (Civil Society) ภาคธุรกิจเอกชน (Private Sector) และภาครัฐ (State, Public Sector)

กลไกภาครัฐที่ดีจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการบริหารจัดการของผู้บริหารทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน โดยมีเป้าหมายคือการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับองค์ประกอบของสังคมทั้ง 3 ส่วน คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม ซึ่งการที่สังคมใดมีกลไกภาครัฐที่ดีนั้น เสมือนมีกลไกที่เป็นพลังขับเคลื่อนที่ดีที่เป็นเครื่องยืนยันว่าการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองนั้น จะตั้งอยู่บนรากฐานที่มั่นคงเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งรวมถึงเรื่องของประชาชนในกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มผู้ยากจน มีกระบวนการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นธรรมต่อคนในสังคม การจัดการระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินการของสังคมเพื่อรักษาความสมดุลภายในระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อสร้างสังคมให้มีความมั่นคง มีเสถียรภาพและประชาชนมีความสุข (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542 : 29-32)

จากที่กล่าวมานี้ได้นำไปสู่ความพยายามที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งอาศัยตามหลักธรรมาภิบาล โดยมุ่งเน้นที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารงาน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวขององค์กร เนื่องจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดประชาชน ทำหน้าที่ในฐานะข้าราชการท้องถิ่น ควบคุมกำกับดูแลพนักงานส่วนตำบล อีกทั้งยังเป็นผู้ที่นำนโยบายของทางราชการมาปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ และจากระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้นทำให้เกิดการศึกษาและอบรมโดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาให้ผู้นำมีลักษณะผู้นำที่ดีมีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม มีทัศนคติที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย คนส่วนใหญ่ให้ความยอมรับเชื่อถือ เป็นผู้ที่มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความคตทนยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เปิดโอกาสให้บุคคลอื่น ๆ มีส่วนร่วม มีความโปร่งใสและมีความเป็นประชาธิปไตย (สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์, 2543 : 245)

จังหวัดบุรีรัมย์ มีองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 184 แห่ง ที่ได้รับนโยบายตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 แต่ในปัจจุบันก็ยังปรากฏว่ามีการร้องเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในท้องถิ่น การประสานงานและการมีส่วนร่วม

ของชุมชน การทุจริตประพฤติมิชอบและการขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการการเมือง พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างในองค์กรท้องถิ่นนั้นๆ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนเป็นข้อมูลที่จะนำไปกำหนด วางแผน พัฒนา เผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กรและบุคคลทั่วไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยจำแนกเป็นคุณลักษณะเฉพาะด้านคุณสมบัติโดยทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ในด้านผู้นำ ด้านการบริหารและด้านมนุษยสัมพันธ์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีต่อกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักธรรมมาภิบาล 6 หลักคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคมและหลักความคุ้มค่า
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์เกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นในด้านผู้นำ ด้านการบริหารและด้านมนุษยสัมพันธ์ จำแนกตามเพศ อายุและวุฒิการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อประโยชน์ต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกเป็นคุณลักษณะเฉพาะ คุณสมบัติทั่วไป รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านผู้นำ ด้านการบริหารและด้านมนุษยสัมพันธ์

2. ทำให้ทราบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

3. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดคุณสมบัติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเน้นด้านระดับการศึกษา ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

4. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาบุคลากรทั้งฝ่ายการเมืองและพนักงานส่วนตำบล ด้านการพัฒนาการบริหาร การฝึกอบรมเผยแพร่ เพิ่มทักษะให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและความมีบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ ให้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามความคาดหวังของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากการกำหนดระดับการศึกษา อาจเป็นการกีดกันหรือขัดขวางประชาชนที่มีความรู้ต่ำในการเข้ามาบริหารองค์กร ซึ่งขัดกับหลักการประชาธิปไตย

5. นำหลักการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางในการบูรณาการและส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและการบริหารงานขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในการกระจายอำนาจเพื่อการแก้ปัญหาของท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นเอง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหาการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1.1 คุณลักษณะเฉพาะซึ่งหมายถึงลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ ประสบการณ์ด้านบริหารและคุณสมบัติทั่วไป เช่น นักวิชาการ นักปกครอง นักประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

1.2 คุณลักษณะเฉพาะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ คุณลักษณะด้านผู้นำ คุณลักษณะด้านการบริหารและคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

1.3 คุณลักษณะเฉพาะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า

2. ขอบเขตพื้นที่การศึกษาวิจัยคือ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพหรือคุณลักษณะส่วนบุคคลของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและระดับตำแหน่ง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 คุณลักษณะทั่วไปของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ใน 6 ด้าน คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพด้านการบริหาร รวมทั้งคุณสมบัติทั่วไป เช่น เป็นนักวิชาการ นักปกครองและนักประชาสัมพันธ์

3.2.2 คุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านผู้นำ ด้านการบริหารและด้านมนุษยสัมพันธ์

3.2.3 คุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ตามหลักธรรมมาภิบาล 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์ในการวิจัย

1. ธรรมนูญ หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรธุรกิจเอกชนและการปกครองที่ดีของภาครัฐ ซึ่งมีความหมายรวมถึงระบบ โครงสร้างและกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อที่ก่อให้เกิดการพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุขของกลุ่มในสังคม เช่น ภาคประชาคม ภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน โดยยึดหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่

1.1 หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตาม โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

1.2 หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

1.3 หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

1.4 หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้ง-แสดงความคิดเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชามติ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

1.5 หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบของสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของสังคมและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่ยอมรับผลจากการกระทำของตน

1.6 หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยแรงจูงใจให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนตรวจสอบความเหมาะสมของโครงการและพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. นายองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง บุคคลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 184 แห่ง

3. การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลได้มอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามที่กฎหมายกำหนด ได้ดำเนินการปกครองและการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นตนเอง

4. การกระจายอำนาจ หมายถึง สภาวะที่ชุมชนหรือหน่วยงานที่ระดับล่างสุดมีอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการดำเนินกิจกรรมของตนเองได้อย่างอิสระพิจารณาได้ 2 รูปแบบ คือ การกระจายอำนาจการบริหาร หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่หรือการโอนอำนาจหน้าที่หรือการแบ่งอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจให้หน่วยราชการระดับต่างๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ โดยไม่ต้องขออนุญาต ขออนุมัติหรือขอความเห็นชอบของหน่วยงานระดับเหนือขึ้นไป การกระจายอำนาจการเมืองเป็นการกระจายอำนาจให้ชุมชนต่างๆ ปกครองตนเอง ตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นตนเองและตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ของท้องถิ่นตนเอง จากเดิมที่มีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองไปให้องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ ดำเนินกิจกรรมกันเอง

5. การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายอนุญาตไว้ใน พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68

6. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 184 แห่งที่ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภา ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546)

7. คุณลักษณะในการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การพิจารณาถึงลักษณะของผู้เ้า การบริหารงานหรือการใช้อำนาจหน้าที่ ในส่วนที่สัมพันธ์กับ ความเป็นผู้บังคับบัญชา (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) และผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา (พนักงาน ส่วนตำบลและสมาชิก) เป็นเกณฑ์ โดยมีลักษณะบางประการที่ช่วยสนับสนุนให้มีความแตกต่าง จากผู้ตามและเป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้ผู้นำสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความเสียสละ ความคิดริเริ่ม สร้างสรร วิสัยทัศน์ ความเห็นอกเห็นใจ ความสามารถปรับตัวและความเชื่อมั่นในตนเอง

8. พนักงานส่วนตำบล หมายถึง พนักงานส่วนตำบลที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ปลัด หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา หรือพนักงานส่วนตำบลที่ได้รับ การถ่ายโอนจากหน่วยราชการอื่นๆให้มาปฏิบัติหน้าที่ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ

9. ลูกจ้าง หมายถึง พนักงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ทำการจ้างให้มาปฏิบัติ หน้าที่ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลตามภารกิจหน้าที่นั้นๆ